

OSĄDZIĆ (259) *vb pf*

osądzić (258), **hosądzić** (1) *ZapWar*.

W inf: osądz- (37), osędz- (10); osądz- *WróbŻółt, KromRozm I, LubPs, OrzList, OrzRozm, RejAp, RejPos, RejZwierc, WujJud (3), WujJudConf, BudBib, ModrzBaz, Oczko (4), Calag, SkarŻyw, CzechEp (2), GórnRozm (3), LatHar, WujNT*; osędz- *OpecŻyw, RejRozpr, Diar, PaprUp (2)*; osądz- : osędz- *Mącz (8:3), NiemObr (2:2)*; *w pozostałych formach:* osądz-.

-f-, -S-, -s- (256), -fí- (2), -fz- (1).

o jasne.

inf osądzić (47). \diamond *fut 1 sg* osądzę (3). \diamond *2 sg* osądzisz (4). \diamond *3 sg* osądzi (30). \diamond *2 pl* osądźcie (3). \diamond *3 pl* osądzą (10). \diamond *praet 1 sg m* -em osądził (3). \diamond *2 sg m* osądziłeś, -eś, -ś osądził (12). \diamond *3 sg m* osądził (44), *jest osądził (1) LibMal. n* osądziło (4). \diamond *1 pl m pers* -echmy osądzili (1). \diamond *2 pl m pers* osądziliście, -ście osądzili (7). \diamond *3 pl m pers* osądzili (21). \diamond *plusq 3 sg m* był osądził (1). \diamond *imp 2 sg* osądz (10). \diamond *3 sg* niech, niechaj osądzi (5). \diamond *2 pl* osądzcie (8). \diamond *con 1 sg m* bych osądził (1). \diamond *2 sg m* byś osądził (3). \diamond *3 sg m* by osądził (12). \diamond *2 pl m pers* byście osądzili (2). \diamond *3 pl m pers* by osądzili (5). \diamond *impers* osądzono (9). \diamond *con* by osądzono (4) *OpecŻyw (2), ZapWar, SkarKaz*, osądzono by było (1) *Leop*. \diamond *part praet act* osądziwszy (8).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

1. *Przeprowadzić rozprawę sądową; wydać wyrok; skazać na jakąś karę; iudicare HistAl, Vulg, PolAnt, JanStat, Cn; damnare PolAnt, Vulg, Cn; condemnare PolAnt, Cn; definire, iudicium ferre PolAnt, Modrz; arbitrare, sententiam dicere, pronuntiare iudicium Mącz; damnare iudicio Calag; agere, cognoscere, committere iudicium, discernere, ius dicere, diiudicare, litem suam facere, reddere iudicium, statuere de aliquo Cn [w tym: kogo (73), co (20)] (126) : a zaplathá thich wśitkich rzeczi ktore za ony Czthirzi dny ofśandzą dná pyantego od poczanczya feymu zobv íthron ma bicz. *MetrKor* 40/811; będziefzli złe fądził Bog cie potym ofądzi. *BielŻyw* 100; skarzancz schia nanye ysch predali thakovi loy wktorem naliesiono falsch varschovie hy (hv) hosadzono mv schina przy nyem Iacvba *ZapWar* 1537 nr 2494; *WróbŻółt* 73/22; *LibMal* 1543/72v; *SeklWyzn* a3v, g4; Chryftus ofadziwífy [lege: osądziwszy] Xiąże/ Każe drugiego poftawić. *RejKup* bb3, y2; *MurzNT* 61; *LubPs* bbv; iż ieden Sędzia w Azyey Zyřannes/ dla przedárowánia źle ofądził: kazał go zábic/ fkorę s niego odrzeć/ y rozbić ią ná mieyfłcu onego Sędźiego zábitego *GroicPorz* bv; *KrowObr* 70; Otho/ będe wołał/ gwałt ćierpiąc/ á żaden mię nie wyślucha: będe krzyczał/ á nie máfł ktoby ofądził. *Leop Iob* 19/7; *RejFig* Dd8; *BibRadz Apoc* 16/5; *OrzRozm* T3; *BielKron* 231; Pronunciare iudicium, Ofędzić/ fententią álbo decret vczynić. *Mącz* [176]c; De plano causam aliquam cognoscere [...], Króm pośtępku prawnego/ Iednánym obyczáyem rzecz którą ofądzić. *Mącz* 303a, 14a; *RejPos* 74v; *KuczBKat* 320; Kto ná fię wśzetecznego czo táiemnie cżuie/ Rychłoli go ofądzą pilnie vpátruie. *RejZwierc* 212, 234; *WujJud* 44v; *BudBib* 1.Reg 2/25, I 149c *marg*, 3.Reg 20/41, I 199d *marg*, *Ps* 36/34[33]; *Calag* 498a; á S. Dunřtan rzekł: Bog řam ofądził/ idźcie do domu dzieći miłe. (*marg*) Bog řam řędzią nád nieczyřtymi kápłany. (-) *SkarŻyw* 511, 333, 511; Acż nie dawnych cżáfów/ Concilium Konřtancienřkie dwu Papięzu ofądziło/ y z Papięřtwá złożyło *NiemObr* 62, 62, 128; Będzie ná Seymie Acciy o kilká tyśięcy/ Kilká ich Krol ofądzi: A drudzy płácźęcy Poiáda precż do domu *BielRozm* 7; *GórnRozm**

F, F4, G2, G2v, H2v; *Paprup* I3; *ActReg* 86; *WujNT Act* 13/27, *Rom* 2/27, *1.Cor* 4/3; *SarnStat* 232; iż osądził Pan Bog íprawę Dawidowę z nieprzyiaćioły iego. *SkarKaz* 2b; Pan Bog po śmierci zaráz osądzi iednego do piekła ná męki/ drugiego ná łono Abráhámowe ná počiechy *SkarKaz* 3b; áby go do ładu pozwano/ á iego winę ielli iáka ieft osądzono. *SkarKaz* 312b, 2b [2 r.]; *SkarKazSej* 700b [2 r.], 701b.

osądzić wedle (a. według) czego (9): *Diar* 86; Rzekł im tedy Piłat: Weźmieć go wy/ á wedle zakonu wálzego osądzcie go. *BibRadz Ioann* 18/31, *Ps* 7/9; *KochPs* 10, 50; *KochMRot* C2; *LatHar* 731; *WujNT Ioann* 18/31, *Act* 24/6.

osądzić z czego (2): *Leop Luc* 19/22; y osądzono vmárte z tego co nápiáno było w onych księgách wedle vczynkow ich. *WujNT Apoc* 20/12.

osądzić za kogo (2): który [*Innocenty III*] teź náwet y kości Almeryká vczonego człeká/ osądziwfy go zá heretyká/ w Páryzu ípalić rofkazał. *CzechEp* 43; *Phil* E2.

osądzić za co (1): Iákoby on miał bluźnić/ imię Bogá íwego/ Y łowy nie dobre mi/ zelzył krolá íwego. A ták żeby go zá to/ ná śmierć osądzili *HistHel* Dv.

osądzić być kim, jakim (5): Abych [...] wyfnawał yf Lvthra íprawiedliwie osądzono być Heretikem y xiági iego popalić. *SeklWyzn* A; *KrowObr* 41v; ále one nędzniki ktorzy by teź więc byli przed Tátary rzecz íwą prowadzili/ osądzono by ie było niewinnemi: te on ná śmierć zdał. *Leop 2.Mach* 4/47; *LatHar* 709; A oni [Żydzi] wfyścy osądzili go [*Chrystusa*] winnym być śmierci. *WujNT Mar* 16/64 [*przekład tego samego tekstu LatHar*].

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: aby (2), *zaimek względny* (1)] (3): *RejKup* aa7; *RejPos* 168; Iuściem ia osądził/ áby ten kthory to ták vczynił/ był podan ízátánowi ná zginienie ciáka [*iudicavi ... eum ... tradere eiusmodi satanae PolAnt* 1.*Cor* 5/3]. *GrzegŚm* 63.

W charakterystycznych połączeniach: osądzić grzesznego; osądzić sprawę (3), *winę; osądzić dobrze* (2), *prętko, srodze, źle* (3); *osądzić wedla niewinności, według rozsądku, według spraw, według (wedle) sprawiedliwości* (2), *według srogości, wedle (według) zakonu* (4).

Zwroty: »osądzić na karanie« (1): ábowiemście íprawiedliwego pogániná osądzili ná karanie [*iustum iudicastis barbarum puniendum*]. *HistAl* E5.

»osądzić podług myśli swej« (1): Powiedal theź ze ítroni pozwane nieftawali ale im trudno belo nietilko ítanac ale fie y glupie vkazac miedzi one Woifka wciafnich kaciech załadzone nadto iefce osądziwfy podlug miłli fwei gonic kazali *Paprup* H4.

»niesprawiedliwie osądzić« = *non recte iudicium facere Modrz* (4); *RejPos* 172v; *RejZwierc* 56; GDy przed nim powiedziano ná iego Sędzyego/ Iz był niespráwiedliwie osądził drugiego/ Kazał go wnet obłupić tákże s skory iego *Paprupan* Hh2v; *ModrzBaz* 88v.

»osądzić niewinnego, niewinnie« [*szyk zmienny*] (3:2): *BielŻyw* 55; *BielKron* 140; á wyfcie bez rozmyłfu osądzili tę pániá niewinná. *RejZwierc* 202; *ArtKanc* D17v, E14v.

»na potępienie osądzić« (1): półromociłz ie, gdy ie na potępienie osądziłz. *WróbŻołt* O6.

»prawem [jakim], prawnie osądzić« (1:1): *RejZwierc* 119; Ktory to Sędzia gdy prawnie osądzi/ iufz dofyć osądził íprawiedliwie. *GórnRozm* F4.

»przeciw prawom osądzić« (1): A kto ich przeciw prawom ich przekonać y osądzić może/ ktore tak łami łobie vkowáli *CzechEp* 61.

»sprawiedliwie, w sprawiedliwości osądzić« = *iudicare in iustitia PolAnt* [szyk zmienny] (6:1): Czajem niesprawiedliwy łędzia/ dla piędzi abo czé⁶⁰ infzého łprawiedliwie osądzi *MurzNT* 61; *Arbitrari ex bono et aequo*, Sprawiedliwe [!] osądzić. *Mącz* 14a; *BudBib Ps* 96/13[12]; *GórnRozm F* [2 r.], F4, G2v.

»na śmierć (a. na gardło, a. na stracenie), ku śmierci, śmiercią osądzić« [szyk zmienny] (19:1:1): Teyże godziny takową łmiercią osądził dwu lotru. *OpecŻyw* 133v, 117, 118, 119, 133; *BielŻyw* 55 [2 r.]; *SeklWyzn* b3; *KochZuz* A4v; *BielKron* 140, 238; Pána ktoremuś przewinił/ á ktory cie iuz osądził ná ono márne łtrácenie twoie *RejPos* 167v, 171; Rozgniewał łie ná iednego on okrutny pan/ ktorego zwano Damon/ y osądziłwzy go ná gárdło kazał go do wieże włádzić. *RejZwierc* 92v; *HistHel* Dv; *BudNT Mar* 10/33; *ArtKanc* E14v; Sigmund Auguft [...] Kiedi Slachtitza náłmierc miał ofedzic vbral łie włzati tzarne á plakał bi łam włáfnie náłmierc miał bic osádzon [lege: osádzon]. *PaprUp* D; *WujNT Matth* 20/18, *Mar* 10/33; *SkarKaz* 387a.

»na wieczne więzienie osądzić« (1): a yżem ich nieczinił Heretikem mię być potwarzono y na wiecznę więzię/ wniebithności moiei osádzono. *SeklWyzn* A.

Szeregi: »osądzić i ekskomunikować« (1): áżby łię drudzy Błkupi ziecháli/ połpiezył łię Neltoryulzá ofzędzić/ y exkommunikować *NiemObr* 136.

»osądzić i skarác« (1): Bo Pan náłz idzie, ktory go osądzi y skarze. *WujNT* 621 *marg*.

»sprawiedliwość uczynić i osądzić« (1): A onci będzie miał o nim pracá/ y vczyni mu łprawiedliwość/ y osądzi [*iudicabit iustos et faciet iudicium*]. *BudBib Eccli* 35/19.

»osądzić i ukamionować« (1): aby go łamého osádzili ij vkamionowali. *OpecŻyw* 77v.

»osądzić i zamordować« (1): ná którym [*koncylijum*] oni Oycowie zgromádeni/ [...] Flawianá Błkupa Konłtántynopolitáńłkiego/ osádzili/ y łnadż zámordowali. *NiemObr* 140.

W przén (3) : *RejZwierz* 119; niech cie łámego osądzi łumnienie twoye/ iákiesbys pomłty był godzien *RejPos* 168; Mowá ktorą mowilem/ oná iy osądzi w ofátni dzień *BudNT Ioann* 12/49.

2. *Ocenić, rozpoznać, rozeznać, postanowić, uznać kogoś (lub coś) za jakiegoś (lub jakies)*; *iudicare Vulg, Mącz, Modrz, Cn; interpretari Mącz, Cn; prophetare HistAl; existimare Vulg; damnare, percipere PolAnt; definire, decrescere, sententiam ferre, ominari Mącz; arbitrari, autumare, censere, credere, opinari, putare, reri, sentire, tenere, videre Cn* [w tym: kogo (26), co (29)] (91) : Tedy taka vrina pewne zapalenie wátroby: znamionuie. [...] gdy to obaczyłz: Prawdziwe zapalenie wátroby osádzilz. *FalZiol* V 5v; *KromRozm II* f3; *Mącz* 48d, 121d, 173a; ábys niepiérwéy osádził przodek tego *QVINCVNXA*/ áliżbys przyłzedł do kónłca przez iego połsrzodek. *OrzQuin* A2; *GórnDworz* L8v, M7; Cudze przypadki łácnó nam osádzić/ Gdy ná łwe przydzie/ thu musimy zbládzić. *RejZwierc* 219v; *WujJud* 127; Aczem pewien że tę náłżę pracę lepiej potomni osádzá. *Iudicium melius połteritatis erit. BudNT przedm* d2; *PaprPan* D2v; Bo záprawdę słowem Bożym może wiele rzeczy dobrze osádzić/ nietylko w religiey/ ále też w Rzeczyłpolitey/ y w inych rzeczách káždemu z ofobná należących. *ModrzBaz* 17; *SkarJedn* 289; Widzę/ żebys mie ty přetko osádził. *KochOdpr* A4v; wżywánia wód rozmáite/ nieiednému włzyłtki/ ále różném różné/ łłuzyc mogą: [...] do ktorého Medyk/ piérwéy chorého

oładzić ma/ y tak zrządzić/ iákoby w niém effect vczynić móglý *Oczko* 21v, 2, 14; Ieśli tak oładzili Biškupi/ á cołz Cefarzowi do tego? á ieśli Cefarz tak oładził/ á cołz po Biškupách? *SkarŻyw* 394; *WujNT* 114; ále żeby grzełznego nie oładził/ iáko iuż v Bogá potępionego *SkarKaz* 352b, 43a.

osądzić z czego (2): niewierzę themu/ ábyś go w.m. z owey połtawy nie oładził/ iż wielki proftak/ lekki człowiek/ y íprofnie chłubliwy. *GórnDworz* M; *NiemObr* 82.

osądzić za jakiego, za jakie (3): Tegoż czáłzu Doktorowie Páriyfcy Luterowym Kłięgom przygániáli/ y zá odszczepieńkie oładzili *BielKron* 197; *CzechEp* 416; Ktorem dekretem Budny zá głupie oładził/ y potępił/ nie tylko Brzełkie tłumáczce/ y Czechowicá bráciłzka íwego *WujNT przedm* 11.

osądzić kim, czym, jakim (6): Dziękuię temu ktory mię pośilił w Chryłtufie Iezufie Pánie náłzym/ że mię wiernym oładził *Leop* 1.*Tim* 1/12; *GrzegRóżn* H3v; A co ieft iego [*Antykrysta*] fałż/ to on Ewángeliá Kryłtułowá názwáł/ á wżytko íthráchem wielkim y s profną boiáźnią oładził. *GrzegŚm* 29; *WujJud* 94; *WujJudConf* 94; co X.A. dwornym/ á niepożytecznym pińaniem oładził. *NiemObr* 142.

osądzić być kim, jakim (6): *MurzHist* V2v; niłz co począł młodzieńczyk mowic/ iużgo pán Chríft^{us} złem być oładził *MurzNT* 91; *Leop Lev* 13/55; *RejZwierz* 25v; *ModrzBaz* 40; *WujNT Act* 16/15.

osądzić być jakie (2): Piotr ná koncylium nápierwżym w Hieruzálem/ obrzezanie niepotrzebne być oładził *SkarŻyw* 600, 364.

osądzić jako co (1): gdy fámi przeciwnicy/ prawdzie świádectwo wydać musieli/ y wżytko fwoie wyznánie/ o Bogu/ y o Chryłtuśie/ iáko wymyłł ludzki oładzić. *NiemObr* 143.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (7); *jeśli(żeby)* (10), *że* (16), *zaimek pytajny* (7), *-li*] (34): *FalZioł* V 12v; *Leop* 3.*Mach* 7/10; gdy íwarliwy Kácerz drugiego niemownego kácerzá przemoże? wten czás kto dułżzy z nich będzie/ podobno pan Stádnicki z innemi Rycerłkiego ítanu ludźmi/ oładzić może *OrzList* i2v; *Quam vitam ingrediar, definias, Ná yáki íe żywot mam vdác skáz/ oładz/ Powiedz tve widzenie. Mącz* 128a; *Vix statuere apud animum meum possum utrum peior ipsa res an peiore exemplo agatur, Nie mogę rozeznáć/ ośzácowáć/ ośędzić/ áłbo nie mogę íe z tego wypráwić/ rozumem íwym ośięgnáć yefli etc. Mącz* 412b; *OrzQuin* E3; *RejAp* 196; *GórnDworz* M, N7, V2; *RejPos* 223; *RejZwierz* 122v; *WujJud* 7, 7v, 21, 35v, 132, 200v; *SkarJedn* 96, 151; *Oczko* 13; *SkarŻyw* 40, 364; *MWilkHist* B; *CzechEp* 53 [2 r.]; *NiemObr* 82; *GórnRozm* N; *LatHar* 128; *WujNT* 47, 1.*Cor* 11/13; *SkarKaz* 417b; *SkarKazSej* 694b; Przeto łácnio oładziłz/ komu íię to gáni/ Komu kóztowny vbior/ á komu záś tani. *ZbyłPrzyg* ktv.

W połączeniu szeregowym (1): Abowiem nietylko lepiej Biškup áłbo Papieź wielkie rzeczy rozeznáć/ oładzić/ y opátrzyć może/ niłzi profty Káplán *WujJud* 86.

W charakterystycznych połączeniach: osądzić doskonale, istnie, łacno (2), *łatwie, pewnie, snadnie, zaraz*.

Frazy: »dobrześ (a. prawieś) osądził« (4): Rzekł Ezop/ práwieś oładził/ Y iam íi w tym niepołładził. A co náđ ięzyk gorłzego *BierEz* D2; Ktoryż go tedy z nich wíęcey miłuię. Odpowiadáiąc Symon/ rzekł: Mniemam iż ten ko^{mv} wíęcey odpúścił. A on mu rzekł dobrześ oładził [*recte iudicasti*]. *Leop Luc* 7/43; *OrzQuin* S3; *GórnDworz* Ff6.

»każdy (a. dziecię, a. naprostszy) (to) osądzi (a. osądzić może)« (4): *RejAp* 196; Y dziecię ofądzi takie głupie wymyły ich *SkarJedn* 96, 151; *SkarKaz* 417b.

»sam osądz (a. sami osądzcie)« [szyk zmienny] (5): Ofądzćiefz tedy fiami/ iefli wáfzemu rozfądkowi/ gdy ich pífmem wedle rozumienia fwego brákuiefcie/ wierzyć więcey mamy. *WujJud* 35v, 7v; Sam ofądz iefli fpráfwieliwość miufiefz/ iefli fię iegó przykazánia przefąpić godzi. *SkarŻyw* 40; *MWilkHist* B; Wy fiami ofądzcie [*Vos ipsi iudicate*]; przyfstoili niewiefcie nie przykrywfy fię modlić fię Bogu? *WujNT* 1.*Cor* 11/13.

Zwroty: »sam (a. samego) siebie osądzić« (2): Toć fłowá Lutrowe/ ktoremi fám fyebye ofądził *KromRozm I Kv*; *CzechRozm* 209v.

»sam u siebie, w sobie osądzić« (1:1): Krol fám w fobie ofądziwfy [*Ille ... percipiens*] że to prawdę mowili/ pochwaliwfy ie z tego/ dał im tę moc *Leop* 3.*Mach* 7/10; Ale z iáką theż tego przyfstoynością wżywáią/ to iuz to fám káždy v fiebie niechay ofądzi. *RejZwierc* 122v.

»osądzić sen« [szyk zmienny] (2): Somnium interpretari, Sen ofądzić/ wyłożyć. *Mącz* 172d, 263b.

»sprawiedliwie osądzić« (2): Ex aequo et bono aliquid iudicare, Pobożnie á fpráfwieliwie co ofądzić. *Mącz* 176c; *NiemObr* 65.

Szeregi: »osądzić i oszacować« (2): żebych przytym y wfytki nazacnieyfze y napobożnieyfze ludzie/ bárzo dotkliwie wiele rázów ofądził/ y ofzácował *CzechEp* 325, 324.

»pohamować i osądzić« (1): á wierną miłość Krześciánfką fpołeczną ieden drugiemu záchował/ [...] káżdemu co czyie ieft wiernie przywáfzczyl/ y drugiego w tym pohamował y ofądził *RejZwierc* 95v.

»osądzić i ukazać« (1): słowo Boże vczynić/ to nie ieft w mocy kościelney/ ále ofądzić y vkázác/ ifz to á nie inne ieft słowo Boże to ieft wáfny rozfądek kościelny. *SkarŻyw* 364.

»wiedzieć a osądzić« (1): kiedy fie ono żyła trzęfie iakoby płomień gdy fwieczę zgalić chczą [...]. Wiedz á pewnie ofądz że takowemu fmierec ieft niedaleko. *FalZioł* V 12v.

»związać albo osądzić« (1): Iefli o zbáwieniu ludzkim fądy im [*duchownym*] P. Bog poruczył y rzekł: (Co zwiáżećie ábo ofądzićie ná ziemi/ to będzie záwiázano y ofądzono ná niebie [*quaecumque alligaveritis super terram erunt ligata et in coelo Vulg Matth* 18/18:] iáko tákimi fądy ich gárdzić ma/ kto Bogá zna *SkarKazSej* 700b.

W przén (1) : O nędzny á mizerny człowiecze/ niechay cie tu ofądzi wáfne fumnienie twoie/ co ieft tobie lepfzego *RejPos* 223.

a. *Przepowiedzieć, przewidzieć przyszłość* (1) : A ftąd izes nam poflał piłę/ máczugę y zawoy/ ktore máią być rzeczi przifzłe pewnie á iftnies ofądził [*prophetasti*; prawdziwysz prorokował *HistAl* 1510 44v]/ częgo fie theż my nádziejemy s przyazni bogow. *HistAl* C6.

3. *Potępić, obwinić; iudicare PolAnt, Vulg; condemnare, damnare, impium facere PolAnt* [w tym: kogo (30), co (8)] (42) : *RejKup* dd6; rzekł iei [Jezus]/ Niewiafto gdfiefz fą oni obwiniacze twój? nigd cię nieofądził (*marg*) niepotępił (–)? *MurzNT Ioann* 8/10; A iefli nieobrzezány z przyrodzenia/ chowa zakon/ á zaż cię nie ofądzi ktory przez pímo y obrzezánie iefteś przeftepcą zakonu? *BibRadz Rom* 2/27, *Hebr* 13/4; *RejAp* 130v, 133, 149, 153v; *RejPos* 44, 147; *BudBib Is* 50/9; *BudNT Hebr* 11/12[7]; Chriftus [...] nie przyfzedł áby fátáná [...] z ieżiorá piekielnego wyciągnął [...]: ále áby go ofądził/ wíázal/ á potym do ognia wiecznego wrzucił y z Anioły iegó/ y z infzymi niewiernymi

y nieprzyjaćioły Chrifufowymi *CzechEp* 150; *NiemObr* 134, 136; *WujNT Apoc* 16/5, 18/8, s. 879 *marg*, *Apoc* 18/20, 19/2, s. 881 *marg*; *SkarKaz* 2b.

osądzić według czego (2): Ofądz Boże ty złoŃniki według fwey fregoŃci *LubPs* B4v; y według rozłądku onych łamych/ ofądzę ich [*secundum iudicia eorum iudicabo eos Vulg Ez* 7/27]: á dowiedzą fie/ zem ia Pánem. *PowodPr* [86].

osądzić za kogo, za jakiego (5): bo go [łakomego] y łam Pan dawno zá niedobrego ofądził/ powiedáiąc: Iż złoŃciwego łamá złoŃ iego pobije. A biedá temu co łupi *RejZwierc* 63v; *WujJud* 7; *NiemObr* 125, 177; iż łufznie Ńwięte TrydentŃskie Concilium zá heretyki przekłęte ofądziło one/ ktorzy też moc dáią krztowi Ianowemu/ ktorą y Chrifufowemu. *WujNT* 13.

osądzić w czym (1): Ale niechay go w tym iego przodkowie dwáy [Biłk]upowie RzymŃcy ofądzą. *NiemObr* 158.

W przeciwstawieniu: »usprawiedliwić ... osądzić« (1): oniż Oycowie [...] Eutychełá wpráwiedliwili/ á Fláwianá ofądzili *NiemObr* 140.

Zwrot: »heretykami (a. heretykiem) osądzić« [*szyk zmienny*] (3): *KrowObr* Vuv; Zwinglius Lutrá Heretykiem ofądził. *WujJud* Nn7v; *CzechEp* 132.

Szeregi: »osądzić i (abo) potępić« [*szyk 4:1*] (5): *MurzNT* 53v *marg*; Ktorzy gdyż iuż y przedtym dawno/ y teraz w Tridenćie niedawno/ tę náukę wálzę ofądzili y potepili [!] *WujJud* 3v; *NiemObr* 66, 124, 176.

»osądzić, potłoczyć« (1): Abowiem [*Pan*] z dawná w nas przeźrzał ten niedoŃtátek wiary/ iżechmy mu nigdy práwie dufáć nie mieli: choציay on ofądził/ potłoczył/ wŃzytki kłiążęta/ wŃzytki moźnoŃci tego Ńwiátá *RejPos* 131.

»osądzić i zarzucić« (1): Tymże byŃ teź obyczáyem prorocká y ápoŃtolłká náukę muŃyał ofądzić y zárzucić. *KromRozm I* C3v.

W przen (1) : Bog Ńwego Ńyná poŃławŃzy w podobieńŃtwie ciálá grzechowego/ y o grzechu ofądził [potępił *Leop*, *WujBib*] grzech wćiele. *BudNT Rom* 8/3.

Synonimy: 1. potępić, skarać, skazać; 2. oszacować, rozeznać, skazać, a. prorokować; 3. potępić.

Formacje współrdzenne cf SĄDZIĆ.

Cf OSĄDZENIE, OSĄDZONY